

Список використаних джерел:

1. Головченко В., Грузова Л. Правова проблема//Юридичний вісник України. -2001. – 40 с.
2. Акопов В. І. Право / В. И. Акопов, Е. Н. Маслов. - М. //Книга-сервис. - 2002. - 352 с.
3. Бедрін Л., Загрядська А., Ширинський П. Питання права //Науковий вісник Херсонський державний університет. - 2003. – 368 с.

*Гуцану Олександр,
слухач СпЗп-16з*

ПРАВОВИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМИ ДОГОВОРІВ ЩОДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Противоречивість між нормами основних авторсько-правових нормативних актів на практиці нерідко виникають проблеми при укладенні авторських договорів та при захисті авторських прав. Для того, щоб норми чинних законодавчих актів діяли як злагоджений механізм, вони повинні відповідати основним засадам права інтелектуальної власності. Одним із основних принципів права інтелектуальної власності є визнання виключного характеру всіх авторських прав — як особистих, так і майнових.

Останнього часу з посиленням ролі результатів інтелектуальної, творчої діяльності в економічному та культурному розвитку України особливої актуальності набувають питання правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності.

Так як, найпоширенішою правовою формою залучення в економічний оборот об'єктів права інтелектуальної власності є договір, особливого значення в сучасних умовах набувають проблеми правового регулювання договірних відносин у сфері інтелектуальної власності.

У нашій державі відведення договорам у сфері інтелектуальної власності самостійного місця пропонувалося ще до прийняття Цивільного кодексу України. Так, звертаючись до питання про систему договірних зобов'язань, В. Луць виділив в окрему групу договорів про передачу результатів творчої діяльності (авторські, ліцензійні договори, договори на передачу науково-технічної продукції тощо) [1, с. 39].

Цивільне законодавство України визначило самостійне місце договорів у сфері інтелектуальної власності в системі договірних зобов'язань. Даний підхід видається правильним з таких міркувань.

Насамперед, він враховує специфіку об'єктів права інтелектуальної власності як самостійного виду об'єктів цивільних прав.

Право інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права інтелектуальної власності, зміст яких щодо певних об'єктів права інтелектуальної власності визначається кодексом та іншими законами [2, с. 16].

Майнові права інтелектуальної власності можуть передаватися повністю або частково іншій особі на умовах, визначених у ліцензійному договорі. Майнові права інтелектуальної власності мають певний строк дії, але можуть припинятися і достроково.

З урахуванням того, що договір – це правочин двох або більше осіб, спрямований на виникнення, зміну чи припинення правовідносин між ними, при цьому обов'язковим є волевиявлення усіх сторін, що укладають договір, можливо дати наступне визначення: договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності – це група договорів у сфері інтелектуальної власності, спрямованих на набуття, зміну або припинення майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Стаття 1107 ЦК України наводить перелік видів договорів розпорядження майновими правами інтелектуальної власності:

- 1) ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- 2) ліцензійний договір;
- 3) договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності;

4) договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності;

5) інший договір щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності [3, ст. 1107].

Договір щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності укладається у письмовій формі.

У разі недодержання письмової форми договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності такий договір є нікчемним.

Законом можуть бути встановлені випадки, в яких договір щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності може укладатись усно.

Підвищення ролі та значення інтелектуальної діяльності в сучасних умовах зумовили активне залучення результатів творчості до сфери цивільного обороту. Потреба у спрощенні механізмів впровадження досягнень науки у виробництві стала наслідком формування у межах ЦК України системи правових норм, спрямованих забезпечити договірне оформлення відносин по використанню та обігу об'єктів промислової власності [4, с. 305].

Ліцензія є правом на використання об'єкта інтелектуальної власності, що може бути оформлена як окремий документ або бути складовою частиною ліцензійного чи іншого цивільного-правового договору. Так, договір комісії може передбачати умову щодо використання прав інтелектуальної власності комітента, якщо це необхідно для реалізації об'єкта комісії. Ліцензія є правочином, що засвідчує намір ліцензіара надати повноваження на використання об'єкта інтелектуальної власності в обсязі, визначеному ліцензією.

За ліцензійним договором одна сторона (ліцензіар) надає другій стороні (ліцензіату) дозвіл на використання об'єкта права інтелектуальної власності (ліцензію) на умовах, визначених за взаємною згодою сторін з урахуванням вимог законодавства

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності містить зобов'язання однієї сторони (творця) створити у майбутньому об'єкт права інтелектуальної власності відповідно до вимог другої сторони (замовника) та в установлений строк.

Договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності мають бути укладені у письмовій формі. На відміну від загального правила стосовно недотримання письмової форми, для розглядуваних договорів встановлені спеціальні правові наслідки: у разі недодержання письмової форми договору щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності такий договір є нікчемним.

Договір передання виключних майнових прав інтелектуальної власності – це договір, за яким одна сторона передає другій стороні частково або у повному складі ці права відповідно до закону та на визначених договором умовах [5, с. 694].

Глава 75 ЦК України не містить вичерпного переліку договорів, а тому як різновид у ст. 1107 зазначено: «інший договір щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності».

Видається помилковою висловлена в літературі точка зору віднести сюди як поіменовані договори — комерційної концесії, факторингу, застави, так і ті, які раніше використовувалися на практиці — авторський договір замовлення та авторський договір передачі прав на твір [6, с. 68].

Щодо авторського договору замовлення будуть застосовуватися положення договору про створення за замовленням використання об'єкта права інтелектуальної власності, а до авторського договору передачі прав на твір — залежно від суті відповідно ліцензійний договір чи договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

Видається, що до інших договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності належать саме законодавчо не врегульовані правочини, зокрема, договір про передачу ноу-хау, договір про порядок розподілу прав на службові об'єкти інтелектуальної власності, договір щодо

управління майновими правами автора або інших суб'єктів авторського права і суміжних прав тощо.

Договір про передачу ноу-хау - це договір, за яким правовласник передає заінтересованим особам право на використання повністю або частково конфіденційних знань, що включають відомості технічного, виробничого, адміністративного, фінансового характеру, використання яких забезпечує певні переваги особі, яка їх одержала.

Ноу-хау - повністю або частково конфіденційні знання, що включають відомості технічного, виробничого, адміністративного, фінансового характеру, використання яких забезпечує певні переваги особі, що їх одержала [7, с. 596].

Отже, особливого значення в сучасних умовах набувають проблеми правового регулювання договірних відносин у сфері інтелектуальної власності та правильності складання та врегулювання укладення договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Список використаних джерел:

1. Луць В. В. Контракти у підприємницькій діяльності. – К., 2001. – с. 39-40.
2. Право інтелектуальної власності: Підручник / За ред. О. О. Підпригори, О. Д. Святоцького. – К.: Ін Юре, 2002. – с. 16.
3. Цивільний кодекс України (редакція від 14.06.2007). Закон від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України від 03.10.2003 - 2003 р., № 40, стаття 1107
4. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар / За ред. розробників проекту Цивільного кодексу України. – К. : Істина. – с. 305.
5. Цивільне право України: Підручник / Є.О.Харитонов, Н.О.Саніахметова. – К.:Істина, 2003. – с. 693-700.
6. Нестеренко О., Солощук М. Деякі аспекти передачі прав на об'єкти права інтелектуальної власності в умовах дії нового Цивільного кодексу // Право України. – 2004. – № 3. – с. 68.

7. Право інтелектуальної власності: Підруч. для студентів вищих навч. закладів / За ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – с. 596
8. Андріанова Ж. І., Губарев С. В., Лов'як О. О., Мироненко В.П., Тімуш І. С. Цивільне право України, навчальний посібник, Дніпропетровськ: Середняк Т. К., 2015. – 236 с.

*Предчук Тетяна Василівна,
здобувач кафедри цивільного права
і процесу НАВС*

СЕРВІТУТИ, ЯК ПРАВОВА ФОРМА ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ В РИМСЬКОМУ ПРАВІ

Досліджуючи римське приватне право в цілому, можна зазначити, що воно, як і будь-яке соціальне явище, не позбавлене певних прорахунків, недоліків і, зокрема, суперечливих положень. У працях Підпригори О. А. йшлося про визначення права власності як найбільш повної і необмеженої влади особи над річчю, яка належить їй на праві власності. Джерела містять немало свідчень, які підтверджують дане положення. Так, римському праву практично невідомий інститут примусової конфіскації власності в публічних інтересах. Не можна було примусити власника земельної ділянки продати її в інтересах суспільства. Примусовий викуп землі, навіть, з метою передачі її ветеранам вважався неправовим актом, - писав Цицерон. У 181 р. до н. е. цензори захотіли побудувати акведук на державні кошти. Але будівництво було зірвано лише тому, що один з власників не дозволив вести роботи на його ділянці. В едикті Августа про це будівництво містилося спеціальне застереження про неприпустимість прокладення водопроводу через приватні земельні ділянки проти волі їхніх власників. Приватна особа не могла бути примушена до виконання публічних акцій проти волі, якщо остання зачіпала її майнові інтереси. І тільки в післякласичний період було допущено примусову конфіскацію і примусовий викуп майна в суспільних інтересах.